

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/230/2022
Identifikačné číslo spisu:	1322201250
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1322201250.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Q. E., narodeného X. P. XXXX, bývajúceho v O., S. X, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vázovova 7/A, dieťa rodičov matky K. E. V., bývajúcej v V., Q. XX, zastúpenej JUDr. Pavlom Polakovičom, advokátom so sídlom v Bratislave, Detvianska 14, a otca Q. E., bývajúceho v O., S. X, zastúpeného JUDr. Luciou Danišovičovou, PhD., advokátkou so sídlom v Bratislave, Drieňová 1/D, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 17P/52/2022, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 14. júla 2022 sp. zn. 11CoP/191/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 27. apríla 2022 č. k. 17P/52/2022-49 zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal nahradenia súhlasu matky s podaním prihlášky do 1. ročníka Základnej školy s materskou školou X.. U.. S. B. O., Z. T.. XX pre maloletého v školskom roku 2022/2023. Okresný súd dospel k záveru, že nebola daná bezodkladná potreba úpravy pomerov v rodine. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca dieťaťa uznesením zo 14. júla 2022 sp. zn. 11CoP/191/2022 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nahradil súhlas matky s podaním prihlášky do 1. ročníka Základnej školy s materskou školou X.. U.. S. B. O. K. Z. T.. X5 pre maloletého v školskom roku 2022/2023. O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že je v záujme maloletého ustáliť v aktuálnom čase jeho zápis na povinnú školskú dochádzku do 1. ročníka v školskom roku 2022/2023 v spádovej škole, ktorou je Základná škola s materskou školou X.. U.. S. B. O. K. Z. T. XX. V konaní vo veci samej je potom možné

vykonať potrebné dokazovanie a rozhodnúť na základe návrhov rodičov, ktorá rodičmi navrhovaná škola je pre plnenie povinnej školskej dochádzky vhodnejšia.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie matka (ďalej aj „dovolatelka“), ktorého prípustnosť odvodzovala od ustanovenia § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za dočasné, s poukazom na skutočnosť, že podľa výroku odvolacieho súdu je súhlas daný na celý školský rok. Podľa názoru dovolateľky by sa niekedy mohlo konať a rozhodnúť vo veci samej, ale súd vo veci samej nekoná. Ďalej uviedla, že jej odvolací súd svojim rozhodnutím znemožnil podať riadny opravný prostriedok proti výroku, ktorý nevie vykonať. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) sp. zn. 5Cdo/74/2020, ktorým najvyšší súd zrušil rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia z dôvodu, že účastníkovi konania neboli doručené listiny, uviedla, že jej nebol doručený návrh na neodkladné opatrenie, ku ktorému sa nemohla vyjadriť, podobne ani vyjadrenie kolízneho opatrovníka, čím boli porušené jej práva v súdnom konaní. Dovolatelka ďalej namietala postup odvolacieho súdu, ktorý nebol v súlade s § 326 CSP, keď k osvedčeniu hodnovernosti v konaní, kde nie sú vypočutí účastníci, si mal pripojiť súdne spisy Okresného súdu Bratislava III (rozvodový) a Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 17P/75/2020, v ktorom sa rozhoduje o úprave práv a povinností rodičov do rozvodu manželstva. Podľa názoru dovolateľky je rozhodnutie odvolacieho súdu arbitrárne, lebo nie je riadne zdôvodnené a taktiež ho považovala za nezákonné. Žiadala preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Otec maloletého dieťaťa vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie matky odmietnuť.

5. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie matky zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie matky je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“) sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní matky.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. To znamená, že preskúmať existenciu týchto dovolacích dôvodov je možné iba vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, alebo rozhodnutiu konečnému.

10. Z judikatúry najvyššieho súdu (R 21/2018 a R 76/2018) vyplýva, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“ a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP, je také, ktoré konzumuje vec samú. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, že budú po ich vydaní dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samú, sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej.

11. Preto dovolací súd skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je daná.

12. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariadil neodkladné opatrenie (v rozsahu uvedenom v bode 2. tohto uznesenia dovolacieho súdu), nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení, ale napr. i rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu (pozri aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Obdo/76/2016 a odbornú právnickú literatúru - Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 1.vydanie, 2016, str. 1111). Ako už je uvedené v bode 10. tohto uznesenia dovolacieho súdu, taká situácia môže nastať predovšetkým v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP. V prejednávanej veci ale o takýto prípad nejde, pretože neodkladné opatrenie bolo vydané počas trvania konania vo veci samej, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 14P/52/2022 o návrhu otca na rozhodnutie súdu pri nezhode rodičov v podstatnej veci (miesta plnenia povinnej školskej dochádzky), v ktorom sa otec domáha nahradenia súhlasu matky s podaním prihlášky do 1. ročníka Základnej školy s materskou školou X.. U.. S. K. T. Z. XX B. O. pre maloletého v školskom roku 2022/2023. Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej návrhom na začatie konania) končí. Po nariadení neodkladného opatrenia síce nemusí obligatórne nasledovať konanie vo veci samej, ale v danom prípade naďalej konanie vo veci samej prebieha. Zároveň dočasnosť a provizórnosť úpravy pomerov účastníkov v prejednávanej veci vyplýva predovšetkým priamo zo znenia výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené a v ňom použitých výrazov a pojmov, keď ním bol zabezpečený zápis maloletého na povinnú školskú dochádzku do 1. ročníka základnej školy v školskom roku 2022/2023. Ako následne vyplýva aj z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v konaní vo veci samej je potom možné rozhodnúť po vykonanom dokazovaní na základe návrhov rodičov, ktorá rodičmi navrhovaná škola je pre plnenie povinnej školskej dochádzky vhodnejšia. Charakter dočasnosti a provizórnosti neodkladného opatrenia nemusí vyplývať len zo znenia enunciatu rozhodnutia, ale aj zo samotného odôvodnenia rozhodnutia.

13. K rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/74/2020, na ktoré poukazovala dovolateľka vo svojom dovolaní najvyšší súd uvádza, že z odseku 15. predmetného rozhodnutia vyplýva, že: „Podľa názoru dovolacieho súdu má v danom prípade neodkladné opatrenie povahu rozhodnutia vo veci samej, keďže nebolo podané spolu so žalobou, o ktorej by súd rozhodoval po rozhodnutí o neodkladnom opatrení a nebolo podané ani počas konania vo veci samej, preto je voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie podľa § 420 CSP prípustné.“

14. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním matky nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, dovolanie podané matkou proti tomuto rozhodnutiu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP procesne prípustné. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie matky ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

15. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.